



LÍSKA

Rozesílka LÍSKY

Informace, náměty a metodická podpora pro EVVO

**číslo 4
2020**

ročník 16

V rozesílce 4/2020 najdete aktuální pozvánky a upozornění na akce, programy i grantové výzvy.

V lednu jsme v LÍSCE spustili žákovskou kampaň **Nebud' plejtvák** o neplýtvání potravinami. Přidejte se k nám a napište, které z kritérií se vám daří plnit. Na stránku 7 přidáváme informace i inspiraci.

Z významných dnů připomínáme: 20. února – Světový den sociální spravedlnosti, 22. února – Mezinárodní den skautek, 26. února – Popeleční středa (začíná čtyřicetidenní půst a příprava na oslavu Velikonoc), 3. března – Světový den divoké přírody.

Akce do DIÁŘE:

Sobota 29. února	Seminář Jak učit POLY www.liska-evvo.cz
Po – Pá 2.-3. března	Jarní prázdniny ve Zlínském kraji
Pá 27. března	Členská schůze Lísky www.liska-evvo.cz
Po – Út 6.-7. dubna	Rozšiřující studium pro koordinátory EVVO, modul 1 www.liska-evvo.cz
Pá – Ne 17.-19. dubna	Specializační studium koordinátorů EVVO, modul 6 www.liska-evvo.cz
Úterý 21. dubna	Den Země ve Vsetíně www.alcedovsetin.cz
Čt – Pá 1.-2. října	Setkání MŠ a sítě Mrkvička www.liska-evvo.cz
Čtvrtek 12. listopadu	XX. Krajská konference o EVVO, téma: Cíle udržitelného rozvoje www.liska-evvo.cz

Připravili jsme pro Vás rozesílku 4/2020. Některé texty zůstávají beze změny, slouží jako rychlý zdroj informací.

Nové texty jsou označeny ikonou

<http://www.liska-evvo.cz/rozesilka>

V PŘÍLOZE NAJDETE:

- 1 Infografika_děti venku a u médií
- 2 Měsíc školních zahrad_plakát
- 3 Kurz pečení kváskového chleba_KOSENKA
- 4 nabídka táborů_Vyškovec



Klub LÍSKY

Pokud se vám líbí programy a činnosti LÍSKY, máte rádi přírodu, tradice a kulturu (nejen) Zlínského kraje. Pokud si přejete, aby děti i dospělí byli více venku, rozuměli životnímu prostředí a pomáhali o ně pečovat, přidejte se k nám. Staňte se členem Klubu LÍSKY. Svým členstvím podpoříte lískové programy, stanete se součástí dění a zároveň dáte všem najevo, že nám fandíte. Členem Klubu může být i rodina, škola či organizace. Informace o klubu i ukázkový list pro rodiny s dětmi najdete na

<http://www.liska-evvo.cz/doc/klub-lisky>

Osvětové kampaně LÍSKY



Poctivě vyrobené – podpora místní udržitelné ekonomiky ve Zlínském kraji (celoročně)

Ptáci – žijí tady s námi (1.-30. dubna)

Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacné (7.-31. května)

Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny (1. května – 30. června)

Stromy a my (15. září – 31. října)

Po dobu trvání dané kampaně vám poskytujeme informace a rady k tématu, náměty a metodické listy pro práci s dětmi, pozveme vás na programy, výstavy, dny otevřených dveří, slavnosti, semináře a exkurze atd.

www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane





Pozvánky



Jeden svět na školách 2020

AŽ NAPRŠÍ A USCHNE! To je téma letošního festivalu.

Vsetín, 30. 3. – 3. 4. 2020

Dětskou průvodídkou Až naprší a uschne vás škádlíme i burcujeme. Nevinné lavírování, že něco možná bude i nebude, nyní významně vystihuje jednu z podstat klimatické změny, která se dotýká každého z nás – krajina v důsledku narůstajících teplot i dlouhodobě nevhodného hospodaření s půdou neudrží vodu.

Neudržuje, vysychá, neplodí. A tak se s jen malou mírou nadsázky ptáme, vystřídají velbloudi naši lesní zvěř a louky zasype pouští písek?

Nenechejte si ani letos ujít pestrou nabídku dokumentů z rozličných koutů světa! Podívejte se, kam to máte se svou třídou nejbliže do kina a domluvte se s koordinátory v jednotlivých regionech, kdy budou promítat pro školy. Pro aktuální informace sledujte <https://muj.jedensvet.cz/>



ZVEME VÁS NA SETKÁNÍ

KLUBU AMBASADORŮ FAIR TRADE VE ŠKOLNÍM ROCE 2019/2020

KLUBOVÁ SETKÁNÍ:
Pátek 21. února
13.30 hodin
Plánování a příprava akcí.
Kampaň Nebuď plejtvák.
Monitorování prodeje FT na Vsetíně.

AKCE A PROGRAMY:
15. únorá
cest fest 2020,
13-18 hodin,
Masarykovo gymnázium Vsetín
21. dubna
Den Země, 9-16 hodin,
Panská zahrada
7.-31. května
Vsetínské dny pro fair trade
9. května
Férová sínidla,
10-12 hodin
nám. Svobody
1.-5. června
Sousedský týden
Dolní náměstí
23. října
Vsetín proti chudobě

DOPORUČENÝ VĚK:
12-16 let

INFORMACE A KONTAKT:
Iva Koutná
koutna.iva@seznam.cz
tel.: 605 806 840

MÍSTO:
LÍSKA,
Dolní náměstí 429,
Vsetín
(rohová budova vedle Petrkliče,
1. patro, vchod z ulice Mostecká
kolem prodejny kol, pís s dveří,
ze zadní části budovy,
nebo od OSSZ)

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operařní program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
CULTURY, SPOLEČENSTVÍ A TĚLOVÝCHOVY

VALAŠSKÉ EKOCENTRUM
REGIONÁLNÍ REZIDENČNÍ HUBUŘÍ ČESKÝ VALAŠSKÝ NEGRÁD

Termin kurzu:
20. - 21. 3. 2020

Český svaz ochránců přírody Vás srdečně zve na
dvoudenní prakticky

OVOCNÁŘSKÝ KURZ

BIOLOGICKÉ PRINCIPY REŽU OVOCNÝCH DŘEVIN ANEB JAK SPRÁVNĚ PEČOVAT O OVOCNÝ STROM OD JEHO VYSAZENÍ, PŘES OBDOBÍ MLADOSTI, PLNÉ PLODNOSTI AŽ PO STÁŘÍ

Lektor: Ing. Ondřej Dvorský, absolvent Zahradnické fakulty MZLU v Brně,
specialista na pomologii starých odrůd a ošetřování ovocných stromů

Program:
 pátek 20. března 2020 – od 17 hodin teoretická část – přednáška s fotografickými ukázkami ošetřovaných stromů
 sobota 21. března 2020 – od 9 do cca 15 hodin – praktické ukázký v terénu na Valašskomeziříčku

Místo konání: Valašské ekocentrum ČSOP, areál bývalých kasáren, Šafářskova 555, Valašské Meziříčí
Kurzovné: 400,- Kč

Na kurz je nutno se přihlásit na adresu: mirek.dvorsky@ochranki.cz nebo telefon 728 585 009 do 16. března 2020.



Pozvánky

Jarní prázdniny v Hostětíně

Pokud toužíte se svými ratolestmi strávit jarní prázdniny v Hostětíně, máte skvělou příležitost – jsou připraveny jarní pobyt s poznáváním čtyř živlů. Program je připraven pro děti 5–12 let.

Bližší info na webu:

<https://hostetin.veronica.cz/jarni-prazdninove-pobuty-pro-rodice-s-detmi-202>

Kurz pečení kváskového chleba postaru, 14.–15. 3. 2020, ZO ČSOP KOSENKA Valašské Klobouky

www.kosenka.cz

(viz leták v příloze)

PŘIJDETE SI POSLETIT, JAK ŠETRNĚ HOSPODÁŘIT V KRAJINĚ, ARY BYLA SCHOPNA I PŘEZDÍT VODU. SOUČÁSTÍ KONFERENCE JE EXKURZE NA LOKALITU ZAMÝŠLENÉHO VD SKAÚČKA.

Přednášející: doc. RNDr. Martin Rušek, PhD. (PIF UP Olomouc), doc. Mgr. Milan Geršl, PhD. (PIF MU Brno), Mgr. Jan Husák (Muzeum regionu Valašského Meziříčí).

Sobota 14. března 2020 od 9 hodin

Počet míst je omezený, proto je nutno se na akci přihlásit (mailto: vodovs@ochrana.cz, mobil 728 585 009) nejdpozději do 10. března 2020. Vhodné pro učitele, studenty, pracovníky státní správy, členy nevládních organizací i zájemce z řad veřejnosti. Přihlášeným poskytneme blíže informace o programu konference.

Budova Valašského ekocentra ČSOP v areálu bývalých kasáren ve Valašském Meziříčí, Šafářskovo 555. Bez účastnického poplatku. Drobné občerstvení zajistěno.

ACE je uskutečněna v rámci projektu "Pustujeme s kapkou vody" podpořeného z Grantového programu Přírodního fondu.

Natural Homes Conference 2020 6. března, o.s. Baobaby

Hlavním posláním a cílem konference je přinést aktuální informace a zkušenosti z oblasti přírodního stavitelství a souvisejících důležitých témat: ekologické stavební materiály, úsporné technologie, ostrovní systémy, permakulturní principy, udržitelné hospodaření s vodou, přírodní dětská hřiště, komunitní spolupráce.

Pokud vás zajímá přírodní stavitelství, redukce odpadu, slaměné domy, vodní hospodářství určitě byste u toho neměli chybět. www.baobaby.org

Seminář Klimatická změna, LIPKA Brno, Kamenná, 11. 3. 2020

Jste učitel a potřebujete si ujasnit, jak je to s tolisk diskutovanou klimatickou změnou?

Rádi byste získali základní data, porozuměli tomu, jak vědci pracují na hledání příčin a pravděpodobných důsledků?

Přihlaste se na seminář, na kterém si vyzkoušíte řadu aktivit a které prodiskutujete s jejich autory a lektory.

www.lipka.cz/epruhasky



Environmentální studia na FSS MU



Zjisti si více o Bc., Mgr. nebo Ph.D. studiu a přihlaš se na jeden z nejdůležitějších oborů dneška.



www.chcinaenviro.cz

Pátá Národní fairtradová konference, úterý 10. listopadu 2020, Praha v prostorech CAMPu (Centrum architektury a městského plánování, Vyšehradská 51, Praha 2),

Národní fairtradová konference je určena členům řídicích skupin Fairtradových měst a škol. Jejím cílem je vytvářet společný prostor pro sdílení praktických zkušeností a kontaktů, spolupráci i vzájemnou motivaci k podpoře fair trade v České republice.

<https://fairtrade-cesko.cz>





Náměty, doporučení, inspirace a příklady dobré praxe

Cíle udržitelného rozvoje

Rok 2020 – zbývá přesně dekáda na splnění cílů udržitelného rozvoje do roku 2030.

Připomeňme si 17 výzev, které bychom měli co nejlépe plnit. Jak každý z nás může přispět k vybudování lepšího světa!

17 Cílů udržitelného rozvoje (SDGs) představují program rozvoje na následujících 15 let (2015–2030) a navazuje na úspěšnou agendu Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs).

Cíle udržitelného rozvoje jsou výsledkem tříletého procesu vyjednávání, který začal na Konferenci OSN o udržitelném rozvoji v roce 2012 v Riu de Janeiro.

Na formulaci SDGs se podílely všechny členské státy OSN, zástupci občanské společnosti, podnikatelské sféry, akademické obce i občané ze všech kontinentů.

Agendu udržitelného rozvoje oficiálně schválil summit OSN 25. září 2015 v New Yorku v dokumentu Transforming our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development (Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030), jehož součástí jsou i Cíle udržitelného rozvoje (SDGs).

www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/

Programy NaZemi

Lektorský tým NaZemi věnoval rok 2019 vytváření či aktualizaci vzdělávacích programů. Dva z nich se věnují našemu nakládání s přírodním bohatstvím a můžete si je již objednávat k realizaci pro vaše třídy, oddíly či kolektivy. Jsou určeny pro mladé lidi od 16 let i dospělé. První aktualizovaný program Kdo je za vodou? se věnuje mapování míst a příčin nedostatku pitné vody,

<https://nazemi.us5.list-manage.com>

Nově vzniklá Klimatická lekce, prozkoumává naše vnímání klimatické změny a různé postoje k možné krizi. Programy byly podpořeny Nadací Veronica a Ministerstvem životního prostředí. Viz nabídka všech vzdělávacích programů <https://nazemi.cz>, programy@nazemi.cz

Fridays For Future Česká republika, www.facebook.com/fridaysforfuture.cz

Zapojte se a sledujte iniciativu Ministerstva životního prostředí #dostbyloplastu www.mzp.cz/ či www.nepetuj.cz

STOP palmovému oleji, www.stoppalmovemuoleji.cz/

Projekt Get up and Goals!

Zaměřuje se na začlenění Cílů udržitelného rozvoje do výuky na 120 základních a středních školách ve 12 evropských zemích. V Česku je zapojeno deset škol, výukové materiály však může získat každý učitel, který o ně bude mít zájem.

Lenka Pánková, koordinátorka projektu, se rozpovídala, jak projekt funguje a co se zatím podařilo.

- **V projektu Get up and goals se pohybujete od samého začátku. Dokážete zhodnotit, kam se projekt za celou dobu posunul a co již přinesl?**

Projekt běží od listopadu 2017, před nedávnem jsme tedy vkročili do poslední třetiny ... během dvou let jsme navázali úzkou spolupráci s týmy pedagogů z 10 škol, které posouváme v začleňování globálních téma do výuky. Chceme, aby se běžně na školách globální téma učila. Tito učitelé nám pomáhají pilotovat lekce věnující se migraci, klimatické změně, genderu a nerovnosti ve světě. Velkou radost mám z tzv. školení pro sborovny, kdy učitelé, kteří se účastnili našich seminářů předávají své poznatky svým kolegům. Přijde mi to jako logický krok a dobrá cesta, jak zapojit celou školu a nezůstat jen u jednoho aktivního učitele/učitelky.

Podporujeme i žákovské týmy ze zapojených škol, aby s drobnou podporou svých pedagogů, připravovali osvětové miniprojekty, které usilují o změnu a přispívají k Cílům udržitelného rozvoje.

- **Tento týden jste se vrátila z projektového meetingu ve Vídni, kde jste se sešla se zástupci projektu z dvanácti různých zemí. Co jste si ze semináře odnesla, na co se můžeme těšit?**

Odnesla jsem si dobrý pocit z toho, že děláme věci dobře, že čeští učitelé a žáci jsou stejně či i více akční a zapálení jako v partnerských zemích. Zkrátka rozhodně na sebe můžeme být pyšní.

- **Jaké jsou reálné cíle projektu?**

Projekt Get up and Goals přináší „svět“ do škol a učí nejen žáky, ale i učitele a účastníky školních osvětových akcí, že globální téma souvisí s našimi životy tady a teď. Jak už jsem říkala, chceme, aby se globální téma stala běžnou součástí výuky na školách. Je pro nás důležité, aby učitelé věděli, kam sáhnout pro pomoc v podobě různých zdrojů a metodiky, a aby se žáci nebáli být akční.

- **Co plánujete do konce projektu v rámci České republiky?**

Letošní rok je pro nás ve znamení dotahování, uzavírání a co největším šíření povědomí o tom, co jsme vytvořili, a že naše materiály mohou využívat i další školy v ČR. Nicméně pro nás bude hlavním úkolem nachystat učebnici Světové dějiny lidstva, která je nyní dostupná v angličtině a během prázdnin bude připravená i v češtině.

Někteří učitelé si ještě v lednu a únoru připraví školení pro sborovny na svých školách a žákovské týmy vytváří a během jara uskuteční vlastní projekty, které povedou k aktivnímu občanství a osvětě o Cílech udržitelného rozvoje.

www.arpok.cz





Zdroje (nejen) pro EVVO

Dotační program DOBRODRUZI

Nadace VIA otevírá další ročník filantropického programu pro mladé, ve kterém podpoří až 15 týmů při pořádání benefičních akcí. Do programu se mohou hlásit skupiny dětí a mladých lidí od 2. stupně ZŠ do 26 let, pro které budou vedle finanční podpory připraveny filantropické workshopy na míru. Novinkou letošního ročníku je zdvojnásobení výtěžku až do výše 25 000 Kč a finanční bonus pro nejúspěšnější týmy.

www.nadacevia.cz/category/naseprogramy/dobrodruz/

Výzvy Erasmus plus

www.ef-czech.cz/erasmus/

Výzva Nadace VIA „Živá komunita“

– program podporující aktivní lidi, kteří chtějí zlepšit život ve své sousedské komunitě.

www.nadacevia.cz/ziva-komunita

Výzva Sázíme budoucnost – hlavou – srdcem – rukama

Nadace Partnerství vyzývá: zasadíte se s námi o lepší budoucnost a přidejme společně do české krajiny 10 milionů stromů pro odolná města a zdravou krajinu.

www.sazimebudoucnost.cz

Co člověk – to strom do 5 let

Cílem projektu je do pěti let vysázen 10 milionů stromů mimo les.

Za každého občana Česka jeden.

Počítadlo na stránkách www.sazimebudoucnost.cz

sčítá stromy vysazované po celé České republice. Státní fond životního prostředí ČR podpoří výsadbu komunitní zeleně dotační výzvou s alokací 100 milionů korun.

Výzva zahrnuje i podporu sazenic stromů s výškou od 121 cm a stromy ovocné.

www.narodniprogramzp.cz/dotaci-podporime-i-vysadbu-mensich-stromu



Zprávy z webu a tisku

Dětská práce, bída, únosy – i to je za výrobou oblíbené čokolády

Rozhovor se Stanislavem Komínkem z mezinárodní organizace Fairtrade, který navštívil největší pěstiteli kakaových bobů.

Na výrobě nejoblíbenější cukrovinky na světě se podle studií a pracovníků mezinárodní organizace Fairtrade stále podílejí děti. Kvůli práci jsou dokonce často unášeny. Farmáři žijí v bídě a životnost jejich kakaovníků se chýlí ke konci. Situaci zhoršují nízké výkupní ceny, do kterých farmáře tlačí velké společnosti.

Kakaovníky na Pobřeží slonoviny patří mezi nejaktivnější, ročně vyplodí až dva miliony tun kakaa. Pokud by ale někdo očekával, že se země bude za největší produkci nejdůležitější suroviny na výrobu čokolády topit v penězích, mýlil by se. Opak je pravdou. Místní farmáři nemají peníze na zdravotní péči ani na školu pro své děti a dosáhnou jen na základní potraviny.

www.seznamzpravy.cz/clanek/detska-prace-bida-unosy-i-to-je-za-vyrobou-oblibene-cokolady-86224

Global Teacher Prize Czech Republic

Proč vznikla odborná cena Global Teacher Prize Czech Republic?

Naším cílem je zvýšit prestiž učitelského povolání, proměnit pohled české společnosti na učitelskou profesi a pomoci nastavit standardy učitelské praxe. Pomozte nám ocenit a podpořit inspirativní pedagogy, kteří nás posouvají dál. Protože na učitelích záleží! Nominovat své učitele můžete na www.gtpcr.cz

Mají školy učit o klimatické krizi? Většina učitelů si zatím netroufá, někteří studenti to postrádají

Probíhající klimatická změna je komplexní a komplikovaný fenomén, jehož dopady budou řešit především naše děti. Kdo a jak je na to ale připraví? Stejně jako v celé společnosti i ve školách se najdou tací, kteří celý problém zlehčují, ale i ti, kdo ho berou velmi vážně.

Celý článek na www.rodicevitani.cz/trendy-ve-vzdelavani/obcanske-vzdelavani/maji-skoly-ucit-o-klimaticke-krizi-vetsina-ucitelu-si-zatim-netroufa-nekteri-studenti-to-postradaji/

Nemluvte dětem do hraní aneb proč jsou staré hadry a zarostlá zahrada lepší než uklizené hřiště a prolezačky

Sedm kroužků do týdne, večer úkoly, o víkendu organizované výlety a návštěvy zábavních parků. V životě dnešních dětí zbývá velmi málo místa na volnou hru, která je ovšem pro jejich vývoj zásadní. Proč je dobré dětem do hraní moc nemluvit? Co životně důležitého dají dítěti hravé rvačky nebo polštárové bitvy? A jak a kde snadno najít podnětné prostředí pro rozvoj přirozené volné hry? Čtěte v rozhovoru s nadšenou pozorovatelkou dětské hry Justinou Danišovou.

“Volná hra vrací dítěti autonomii a často i sebedůvěru. Má také obrovský terapeutický potenciál, dítě si může odehrát něco, co zažilo a ještě si to nezpracovalo. Někdy se stane, že dítě zažije příliš mnoho pocitu bezmoci, kdy nemůže spolurozhodovat o tom, co se kolem něj děje a hravou cestou může tento nepříjemný přetlak upustit.”

Celý článek na www.rodicevitani.cz/rodina-a-skola/vychova/nemluvte-detem-do-hrani-aneb-proc-jsou-stare-hadry-a-zarostla-zahrada-lepsi-nez-uklizene-hriste-a-prolezacky/



Žákovská kampaň Nebud' plejtvák

V lednu jsme v LÍSCE spustili žákovskou kampaň Nebud' plejtvák, www.liska-evvo.cz/doc/nebud-plejtvak

**VSETÍN
PROTI CHUDOBĚ
2019/2020**

*Téměř třetina všeho jídla na světě se vyhodí.
Chceme začít sami u sebe, doma i ve školách.*

ŽÁKOVSKÁ DEKLARACE O UDRŽITELNÉ SPOTŘEBĚ POTRAVIN

Nebud' plejtvák – přídej se k našemu DESATERU pravidel za snížení plýtvání jídlem.

- 1.** Nakupují se seznamem.
- 2.** Nakupují častěji, podle denní spotřeby, vyhýbám se hromadění zásob a slevovým akcím.
- 3.** Nakupují i tzv. „nedokonalé“ potraviny, například křivou zeleninu či tuklé jablíčko.
- 4.** Nakupují čerstvý regionální potraviny – zajímá mne vzdálenost jejich cesty na můj stůl.
- 5.** Vážím si hodnoty vynaložené práce a vložené energie, vážím si jídla a snažím se snížit množství nedojedeno či vyhozeného jídla.
- 6.** Umím správně skladovat potraviny v ledničci či spíži.
- 7.** Hospodárně využívám všechny zakoupené suroviny a potraviny.
- 8.** Umím rozlišovat a respektuji údaje na potravinách – „Minimální trvanlivost“ versus „Spotřebujte do“.
- 9.** Zajímám se a předložím návrh opatření jak neplýtvat jídlem ve školní jídelně – obedy, mléko či ovoce do škol.
- 10.** Šířím osvětu a informace o udržitelné spotřebě potravin, potravinové soběstačnosti a potravinové bezpečnosti.

Napiš nám, jak podporíš tuto výzvu. Který bod si vybereš, jak ho budeš plnit a s kým. Klidně pošli i fotku, nebo dobrý nápad. Vybrané příklady odměníme. Díky za každého NEplejtváka!

www.liska-evvo.cz/doc/klub-ambasadoru-ft
Vsetín, 1. 11. 2019

EUROPEJSKÁ UNIE
Evropské struktury a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

www.liska-evvo.cz/doc/klub-ambasadoru-ft
Vsetín, 1. 11. 2019

Informace a podporu najdete například zde:

- <https://zachranjidlo.cz/>
- <https://nesnezeno.cz/>
- www.ekofood.cz

17 cílů udržitelného rozvoje

- www.osn.cz/osn/hlavni-temata/sdgs/
- www.ceskoprotichudobe.cz/?id=145-cile-udrzitelneho-rozvoje

■ EKOFOOD

Proč se každý rok vyhazuje 1/3 jídla na planetě? Kroutíte hlavou, že to přeci není možné? Bohužel ano. Kdo za to může? My všichni. Ačkoliv miliarda lidí na světě na jídlo nemá, podle Food and Agriculture Organization jej ti ostatní v souhrnu vyhodí nebo jej nějakým jiným způsobem znehodnotí za jediný rok cca 1,3 miliardy tun

www.ekofood.cz/neplytvame-potravinami

■ Skutečná cena potravin

- www.lovime.bio/
- www.youtube.com/

DOPORUČENÍ JAK NA TO:

Krok 1: Udělejte si inventuru, jak na tom jste. Co a kde nakupujete. Jak a kde se stravujete. Kolik času věnujete plánování nákupů, zda si děláte seznam, co nakoupíte, co budete vařit apod.

Krok 2: Vyberte si některý z bodů desatera Žákovské deklarace. To bude váš cíl.

Například, snížím množství nedojídaného jídla (týká se bodu 5 desatera).

Krok 3: Udělejte si osobní plán, jak cíl splníte

Například:

Na talíř si dávám sám, jen tolik, kolik sním, Vytvořím seznam potravin, které nejm. Seznam ukážu rodičům/partnerovi a společně je zkusíme nahradit. Najdu způsoby, jak nesnězené jídlo dál využít.

Krok 4: Sledujte a vyhodnocujte plnění svého plánu.

Krok 5: Informujte o svém plánu další členy rodiny, kamarády a známé. Vyzvěte je k plnění DESATERA.

Krok 6: Podělte se o své úspěchy.

Napište nám, co konkrétně děláte pro neplýtvání potravinami. Jaký je váš cíl a osobní plán. Které body a jak se vám daří plnit a zavést do běžného života. Vybrané příklady zveřejníme a oceníme.

Krok 7: Radujte se z titulu „Nejsem plejtvák!“

Těšíme se na uplatnění DESATERA ve vašich školách či domovech.

Váš Klub ambasadorů fair trade

www.liska-evvo.cz/doc/klub-ambasadoru-ft

■ Pomalé nakupování

Pomalé nakupování znamená nakupovat udržitelněji, neplýtvat jídlem, rozmyšlet nad každým nákupem. Mít povědomí o tom, kdo potravinu vypěstoval, za jakých podmínek a jak se k nám dostala.

Komunitní farmářské tržiště SCUK.CZ



■ Zdravý talíř – ještě lepší!

Výživová doporučení Margit Slimákové, www.margit.cz/pruvodce-sku-jidlem/



Výukové programy, projektové dny a exkurze pro školy

- Centrum ekologické výchovy Žabka při SVČ Klubko Staré Město, www.cevzabka.xf.cz/vp.html
- Centrum Veronica Hostětín, www.hostetin.veronica.cz/skoly
- Dům dětí a mládeže ASTRA Zlín www.ddmastra.cz/výukové_programy
- Envicentrum Pro krajina Vysoké Pole www.prokrajina.eu
- Muzeum regionu Valašsko, p.o., Vsetín www.muzeumvalasko.cz
Hvězdárna Vsetín www.hvezdarna-vsetin.cz
- Park ROCHUS, o.p.s., Uherské Hradiště, www.parkrochus.cz
- Přírodovědné centrum Trnka při DDM Šíkula Uherské Hradiště, www.ddmsikula.cz
- Vzdělávací a informační středisko Bílé Karpaty, Veselí nad Moravou, www.bilekarpaty.cz/vis

- LÍSKA, z.s., www.liska-evvo.cz • infoevvo@seznam.cz
Exkurze na farmy, besedy, výukové programy, školní farmářské dny, projektové dny:

PROJEKTOVÉ DNY S LÍSKOU PRO MŠ A ZŠ

UČÍME SE S POLY

30. dubna
MŠ Vsetín, Sychrov

2. června
MŠ Vizovice

4. června
MŠ Vsetín, Trávníky

9. června
MŠ Vsetín, Ohrada



UČÍME SE VENKU

12. května ZŠ Neubuz



www.liska-evvo.cz

 **LÍSKA**  **Zlinský kraj**

ŠKOLNÍ FARMÁŘSKÝ DEN
Jedinečný projektový tematický den pro celou školu.



7. května 2020 ZŠ Horní Lideč
15. května 2020 ZŠ Popovice
21. května 2020 ZŠ Hulín
26. května 2020 ZŠ Velké Karlovice
12. června 2020 ZŠ Kašava
16. června 2020 ZŠ Valašské Meziříčí, Žerotínova
19. června 2020 ZŠ Valašská Polanka
23. června 2020 ZŠ Luhacovice

www.liska-evvo.cz/doc/skolni-farmarsky-den-6

 **LÍSKA**  **Zlinský kraj**



Učíme se venku

Otevřený společný projekt a kampaň více organizací. LÍSKA je jednou z nich. Projekt spojuje učitele, rodiče i odborníky. Podporuje hru a učení venku jako předpoklad zdravého rozvoje dětí. Je chladno? Je konec učení venku? Nebo naopak startují nové možnosti? Záleží na tom, co chceme vidět, zda překážku či příležitost.

Pomůcky k učení venku – kde pořídit?

Je jich plná příroda – kamínky, dřívka, šišky, kaštany, žaludy, pecky ze švestek či meruněk, voda, sníh.

Očekávané pokračování Družiny venku II

DNY, KTERÉ TÁHNOU VEN (NEJEN) DRUŽINY VENKU 2

<https://ucimesevenku.cz/druziny2>

Inspiraci hledejte na www.ucimesevenku.cz/stahuji nebo ve skupině www.facebook.com/groups/ucimesevenku/

Chaloupky připravily přehled materiálů pro výuku venku, www.chaloupky.cz/ucime-se-venku

Pokud hledáte inspiraci ven, rozhodně se připojte ke skupině

UČÍME se VENKU nebo prozkoumejte

www.ucimesevenku.cz



Publikace, časopisy, učební pomůcky a další pomocníci

■ Podívejte se na část nového pořadu Televizeseznam.cz o **podmínkách pěstování kakaa v Pobřeží slonoviny**. Celý pořad najdete na <http://bit.ly/televize-seznam-kakao>.

Příběh mého trička

Ekumenická akademie vytvořila skvělou vzdělávací metodiku Příběh mého trička. Součástí je i otitulkovaný krátký film Unraveling the Thread. Stahujte a kouejte, hodí se to hlavně pro druhý stupeň ZŠ, ale i SŠ.

<http://pestujplanetu.cz/pro-skoly/pro-skoly-3>

■ **Zahradničit bez rytí – je to vůbec možné?** Autoři knihy svou zahradu takto obdělávají již celá desetiletí. Ušetří si tak spoustu času a práce. Spolupráce s přírodou se jim vrací v podobě úrodnější půdy, která lépe hospodaří s vodou a v níž se dobře daří rostlinám. O své bohaté zkušenosti se dělí v publikaci, v níž se láska k zahradničení snoubí s praktičností a jednoduchostí s hojností. Kniha obsahuje informace od založení zahrady až po úspěšnou sklizeň a skladování úrody, tipy a recepty na zpracování a využití potravin v domácnosti a kuchyni.
KOUPÍTE online ZDE: <https://bit.ly/2TbNAsg>

■ **Zajímavá pomůcka 17 aktivit k 17 cílům udržitelného rozvoje.** Metodická příručka:

www.nazemi.cz/globalni-cile-udrzitelneho-rozvoje
Jednotlivé karty: www.nazemi.cz/dokumenty/aktivity

Top 5 globálního vzdělávání

Fairtrade Česko a Slovensko: **Novinka v rámci podpory globálního vzdělávání.**

Společně s pěti českými odbornicemi vznikl přehled **nejlepších aktivit globálního vzdělávání**. Do přehledu TOP 5 globálního vzdělávání přispěly Eliška Masná z organizace ADRA, Lenka Pánková z Arpoku, Šárka Zápotocká z Charity ČR, Eva Malířová z NaZemi a Veronika Endřtová z Variant společnosti Člověk v tísni.

Tipy se hodí pro formální i neformální vzdělávání, stahujte na <https://fairtrade-cesko.cz/news/propojovani-a-chapani-souvislosti-soucasneho-sveta-predstavujeme-nejlepsi-tipy-pro-globalni-vzdelavani>
<https://fairtrade-cesko.cz>



Soutěže (nejen) pro školy a skupiny dětí

Přehled soutěží najdete na www.liska-evvo.cz/doc/volny-cas

■ **Klimatická soutěž CO2 liga, 9. ročník.** www.CO2liga.cz

Projekty a kampaně (nejen) pro školy a skupiny dětí

■ **Badatelsky orientované vyučování**
<http://badatele.cz/cz>

■ **Fairtradová škola**
www.fairtradovamesta.cz/o_fairtradovych_mestech/skoly

■ **Globální rozvojové vzdělávání**
www.globalnirozvojovevzdelavani.cz

■ **GLOBE – dlouhodobý vzdělávací program,**
[https://globe-czech.cz/cz](http://globe-czech.cz/cz)

■ **Jeden svět na školách (mediální vzdělávání)**
www.jsns.cz

■ **Mezinárodní program Ekoškola**
[https://ekoskola.cz/cz](http://ekoskola.cz/cz)

■ **Odpovědná škola**
www.spolecenskaodpovednostfirem.cz/odpovednaskola

■ **Skutečně zdravá škola**
www.skutecnezdravaskola.cz

■ **Světová škola**
www.svetovaskola.cz

■ **Škola pro udržitelný život**
www.skolaproivot.cz

■ **Žákovské parlamenty**
www.skolaprodemokracii.cz

Tipy na výlety, exkurze, výstavy (nejen) pro školy

Muzeum v přírodě Rochus

<http://www.parkrochus.cz/doc/12/>

výukové programy a exkurze na
<http://www.parkrochus.cz/doc/294/>

■ **Muzeum regionu Valašsko,**
www.muzeumvalassko.cz

■ **14I15 Baťův institut Zlín,**
www.14-15.cz

■ **Muzeum Jihovýchodní Moravy ve Zlíně,**
www.muzeum-zlin.cz

■ **Valašsko muzeum Rožnov p. R., Valašský rok,**
www.vmp.cz

■ **Informační centrum Velké Karlovice,**
<http://www.velkekarlovice.cz/informacni-centrum>

■ **Zvonice Soláň,**
[https://www.zvonice.eu/](http://www.zvonice.eu/)

Vzdělávání a metodická podpora EVVO



Akreditované vzdělávací programy LÍSKY a členských organizací:

Nabídka akreditovaných vzdělávacích programů pro ŠABLONY II pro skupiny pedagogů z jedné i více škol:

- EVVO, Učíme se venku, projektová a tematická výuka v EVVO,
- polytechnické vzdělávání, formy a metody výuky k rozvoji přírodovědné gramotnosti v MŠ a ZŠ,
- školní přírodní zahrada, vzdělávání na školní zahradě,
- osobnostně sociální rozvoj,
- projektové dovednosti v EVVO,
- výtvarné a rukodělné činnosti.

Informace a přihlášky: koutna.iva@seznam.cz

V LÍSCE Vám poradíme:

- Jak se zapojit do zajímavých projektů pro školu či organizaci.
- Jaká je nabídka vzdělávacích programů v našem regionu i mimo něj. Připravíme či vyhledáme pro vás vzdělávací program na míru.
- Jaká je nabídka regionálních osvětových akcí, kampaní, soutěží a jak se do nich zapojit.
- Kde získat finanční zdroje.

Zajistíme konzultace k tématům:

- strategické plánování,
- komunitní rozvoj, facilitace veřejných setkání,
- příprava a zpracování projektové žádosti na získání finančních zdrojů, vč. tzv. „ŠABLON“,
- realizace konkrétních akcí a programů pro různé cílové skupiny, vč. aktivit do tzv. „ŠABLON“ či implementaci Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání,
- **přírodní zahrada** – plánování, podíl na zpracování projektové dokumentace, vč. architektonických návrhů, výběr prvků, didaktické využití pro aktivity s dětmi, proškolení pedagogů apod.,
- zelené úřadování.

Kontakt: 605 806 840, infoevvo@seznam.cz

Programy a služby LÍSKY a dalších organizací pro školy a školská zařízení, neziskové organizace na podporu EVVO v regionu

■ **Jak na přírodní zahradu** poradí Ekologický institut Veronica www.veronica.cz/?id=418

■ **Kde jsou přírodní zahrady v Česku:** www.veronica.cz/ekomap#k=priroda_zahrady&r=cr

■ **Ukázkovou přírodní zahradu a sad najdete v Centru Veronica Hostětín,** <http://hostetin.veronica.cz/ukazkova-prirodni-zahrada-sad>

■ **Ekozahrady,** <http://barevnezahrady.cz/ekozaehrady/>

■ **Osivo vhodné pro přírodní zahradu** nakoupíte na webu www.permaseminka.cz, nebo <https://www.permaland.cz/>

■ Na webu LÍSKY najdete **odkaz Jak na školní přírodní zahradu,** www.liska-evvo.cz/doc/jak-na-skolni-prirodni-zahradu
Poradíme vám, jak na školní zahradu krok za krokem: plánování, zpracování projektu, výběr správných prvků pro přírodní zahradu, úprava, využití pro výuku i volnočasové aktivity, vč. architektonických návrhů zkušených architektů, zapojení rodičů a dalších partnerů. Poskytneme či zapůjčíme publikace a pomůcky.

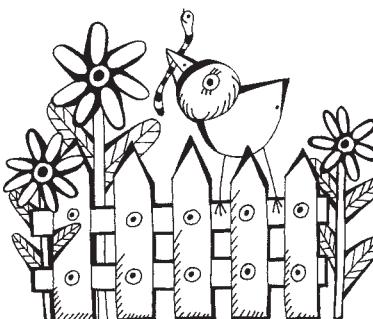
■ **Časopis Školní zahrada.**
Prostřednictvím webu www.skolni-zahrada.cz můžete dostávat zdarma **časopis Školní zahrada**. V tištěné verzi vychází jako příloha časopisu Bedrník. Na webu najdete mimo jiné i interaktivní mapu školních zahrad, kam můžete přidat i tu vaši.

■ **Semínkovny ve Zlínském kraji**
Iniciativa na podporu semenaření a sdílení osiva ze zahrádek, seminkovny.com

Základní škola Vsetín, Rokytnice

Kontakt:
Semínkovna, ZŠ Vsetín,
Rokytnice 436, 755 01 Vsetín
e-mail: seminkovnavsetin@centrum.cz

Centrum Veronica Hostětín
Kontakt:
Centrum Veronica Hostětín,
č.p. 86, 687 71 Hostětín
www.hostetin.veronica.cz



■ **Knihovna LÍSKY:** publikace a metodiky z oblasti EVVO, pedagogiky a didaktiky, lektorských dovedností, řízení neziskových organizací, volnočasových aktivit, ochrany přírody a krajiny i z dalších oblastí. **Výpůjční doba** v otvíracích hodinách kanceláře LÍSKY, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna

■ Školám s trvalejším zájmem o environmentální výchovu doporučujeme zapojení do **sítě MRKEV** (základní a střední školy) a **sítě Mrkvička** (mateřské školy). Veškeré informace o podmínkách registrace naleznete na: www.pavucina-sev.cz, sekce Pro školy.

Krajským koordinátorem ve Zlínském kraji je ALCEDO – středisko volného času Vsetín, zde získáte další informace, alcedo@alcedovsetin.cz

Fair Trade (Spravedlivý obchod)

Fair trade je způsob obchodu, který dává drobným pěstitelům, řemeslníkům i zaměstnancům ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky možnost užít se vlastní prací za důstojných podmínek. Pokud si český spotřebitel koupí fairtradový výrobek, dává tak přednost výrobkům, za nimiž nestojí zneužívání dětské práce, nelidské pracovní podmínky, či devastace životního prostředí.

Více informací najdete na www.nazemi.cz/fairtrade

LÍSKA je členem pracovní skupiny pro **Fairtradové město Vsetín**.

LÍSKA je místním podporovatelem **fair trade**,
http://fairtradovamesta.cz/mistni_podporovatele

LÍSKA je členem **Fairtrade Česko a Slovensko**,
<https://www.fairtrade-cesko.cz/#!>

Známka FAIRTRADE označuje výrobky, které splňují sociální, ekonomické a environmentální standardy nastavené mezinárodní organizací Fairtrade International. Zákazníky informuje o tom, že pěstitelé dostali za svou práci spravedlivou a stabilní výkupní cenu, která pokrývá náklady na udržitelné pěstování. Nákupem výrobků s označením FAIRTRADE tak zákazníci přispívají ke zlepšování životních podmínek drobných pěstitelů v zemích globálního Jihu (takzvaných rozvojových zemích). Kromě odpovídající výkupní ceny dostávají pěstitelé zapojení do systému Fairtrade ještě fairtradový příplatek, který mohou použít k investicím do rozvoje svých farem a svých komunit, a to na základě demokratického rozhodování.

Více na www.fairtrade-cesko.cz/fairtrade/co-je-fairtrade

Kancelář LISKY, z.s. najdete v oranžové rohové budově na Dolním náměstí 429 na Vsetíně, 1. patro (vchod z ulice Mosteká průchodem kolem prodejny kol, do dvora, vstup je ze zadní části budovy, nebo přímo dvorem od budovy OSSZ).



Otevřeno:
pondělí – čtvrtok,
8.30–16.00 hodin

Najdete zde **Férový obchůdek s fairtradovými výrobky** – káva, čaje, kakao, čokolády, sušenky, koření atd., ručně šité Lukášovy hračky a **knihovnu** s posezením.

www.liska-evvo.cz



Biopotraviny, místní produkty, regionální značky, farmářské trhy a obchůdky, bezobalu

- Lískový web
www.poctivevyrobene.cz



- Regionální značky
www.regionálni-znacky.cz

- Kam ve Zlínském kraji pro regionální výrobky – váš rozcestník pro nákupy regionálních výrobků. Najdete zde přehled téměř 300 farmářů a výrobců ze Zlínského kraje seskupených podle jednotlivých kategorií (mléko, maso, vejce, pečivo, ovoce, zelenina, potravinové doplňky aj.), ale také seznam tradičních řemeslníků, držitelů regionálních značek.
www.vyrobkyzkraje.cz

- Informační středisko pro rozvoj Moravských Kopanic, o.p.s. se sídlem ve Starém Hroženkově má na svém webu **Tržnice regionální ekologické produkce ekofarem a výrobců biopotravin Zlínského kraje a Hodonínska**.

www.iskopanice.cz

- Mapa českých biopotravin,
<https://kde.lovime.bio/>

- EKOFOOD

Propojuje místní farmáře se zákazníky, kteří chtějí nakupovat kvalitní a čerstvé potraviny bez přidaných látek.

www.ekofood.cz

■ BEZOBALOVÉ OBCHODY ve Zlínském kraji:

Bezobaláč Zlín, Náměstí T.G. Masaryka 2433, Zlín,
tel.: 608 180 874, prodejna@bezobaluzlin.cz,
www.bezobaluzlin.cz

Vědomí, bezobalový obchůdek,

Dlouhá 211, Uherské Hradiště, tel.: 777 956 032,
[www.facebook.com/Vědomí-bezobalový-obchůdek](https://www.facebook.com/Vedomi-bezobalovy-obchudek)

Bezobalov,

Zelené náměstí 1290, Uherské Hradiště, tel.: 774 874 734,
[www.facebook.com/Bezobalov-Uherské-Hradiště](https://www.facebook.com/Bezobalov-Uherske-Hradiste)

Bez Uherský Brod, Moravská 82, Uherský Brod,

www.facebook.com/BezUherskyBrod

Češkův mlýn, Jarcová 160, Bystřička,

tel.: 733 539 250, ceskumlyn@probio.cz,
www.probio.cz

Zdravé já – výrobky s příběhem, Palackého 457, Rožnov p. R.,
tel.: 730 100 240, hanka@vyrobkyspríbehem.cz,
www.vyrobkyspríbehem.cz

Delizia – rozlévaná EKO drogerie, ulice Mosteká, Vsetín
[www.facebook.com/Delizia-Rozlévaná-EKO-drogerie](https://www.facebook.com/Delizia-Rozlevaná-EKO-drogerie)

ZeLo Bedýnky, ulice Mosteká, Vsetín

■ Nabídka farmářských a bio produktů

Eko sady Komňa, www.biosvestky.cz

Ekofarma Javorník Štítná, Mléko do škol,
Ing. Radka Barboříková, tel.: +420 731 210 48

Kde LÍSKA pomáhá

LÍSKA pomáhá konkrétními počiny nebo upozorňuje na projekty a programy, které přinášejí pomoc potřebným. Vy můžete pomáhat s námi:

Korunka Luhačovice

Pomáhá nemocným a opuštěným dětem především ve Zlinském kraji a jen blížším okolí, www.korunkaluhacovice.cz

Dobrý anděl

Nadační fond DOBRÝ ANDĚL pomáhá rodinám s dětmi, které postihla rakovina nebo jiné závažné onemocnění, www.dobryandel.cz

Čalantika – centrum pro vzdělávání a volný čas v Bangladéši

Vzdělávací centrum pro děti a jejich rodiny žijící ve slumu v bangladéšském hlavním městě Dháka, <http://www.calantika.cz>

Člověk v tísni – Skutečná pomoc – Skutečný dárek

Pro více informací navštivte www.clovekvtisni.cz.

O pomoci v ČR se dozvítě na www.lepsiskolaprovsechny.cz

Koalice proti palmovému oleji

Nezávislá platforma organizací i jednotlivců, která usiluje o snížení celosvětově nadbytečné spotřeby palmového oleje. LÍSKA je členem. <http://www.stoppalmovemuoleji.cz/>

LÍSKA, z.s.

Dolní náměstí 429
755 01 Vsetín

infoevvo@seznam.cz
www.liska-evvo.cz

Pokud si nepřejete informace touto cestou dostávat, nebo u vás došlo ke změně adresy, prosím, neváhejte nás kontaktovat.

Environmentální informační servis LÍSKY

Pravidelná elektronická rozesílka, www.liska-evvo.cz/rozesilka

Rozesílku tvoří pozvánky na vzdělávací a osvětové akce, akce pro děti a mládež, informace o změnách v legislativě, o dění v oblasti EVVO a neziskového sektoru, o vyhlašovaných grantech, publikacích, pomůckách, zajímavé články, odkazy i příklady dobré praxe.

Webové stránky, www.liska-evvo.cz

Knihovna, www.liska-evvo.cz/doc/knihovna

Prodej a distribuce publikací, materiálů a pomůcky k EVVO.

Krajský Kalendář akcí EVVO ve Zlinském kraji na www.liska-evvo.cz/akce

Osvětové a informační kampaně, www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane

Publikace z edice LÍSKY Oříšek

Říkánky Skřítky a skřítušky z ovocného sadu, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč

Říkánky Skřítky a skřítušky z lískového lesa, Marie Kordulová a Jana Šenkeříková, cena 50 Kč

Objevujeme a pozorujeme přírodu se skřítkem Lískáčkem, Lenka Pavelčíková, cena 150 Kč.

Metodické listy Jak učit POLY, 4 ML Život v půdě, cena 40 Kč, <http://www.liska-evvo.cz/doc/edicnim-centrum-orisek-1>

Objednávky na infoevvo@seznam.cz. Účtujeme poštovné.

Lískové osvětové kampaně <http://www.liska-evvo.cz/doc/osvetove-kampane>

Přehled akcí v regionu i mimo něj najdete v Kalendáři akcí na webu Lísky <http://www.liska-evvo.cz/akce>. Pozvánky na své akce, výstavy, semináře, tábory apod., stejně jako zprávy a fotografie z uskutečněných projektů a akcí ke zveřejnění můžete zasílat na adresu infoevvo@seznam.cz

Aktuální nabídku vzdělávacích akcí Lísky, pozvánky a přihlášky ke stažení zveřejňujeme na www.liska-evvo.cz/doc/seminare-a-kurzy-pro-ucitele

Aktuální fotografie z akcí Lísky najdete na <http://evvo-liska.rajce.idnes.cz/>



Lísku najdete i na FACEBOOKU – přidejte se k našim tématům na stránkách:

Sdružení Líška / Jak učit POLY

Sdružení Líška / Pomozte nám zachránit farmáře

Sdružení Líška / Poctivě vyrobené – podpora regionálních produktů ve ZK

Sdružení Líška / Ptáci – žijí tady s námi

Sdružení Líška / Přírodní zahrada – příroda pod našimi okny

Sdružení Líška / Poctivě vyrobené, spravedlivě zaplacné

Sdružení Líška / Stromy a my

Sdružení Líška / Cesty za poklady ve Zlinském kraji

Sdružení Líška / ŽABAKO – žákovská badatelská konference

Rozesílku připravuje a rozesílá LÍSKA, z.s. s finanční podporou Zlinského kraje.

Distribuci pro sítě škol Mrkvíčka a MRKEV zajišťuje ALCEDO – středisko volného času Vsetín,

www.alcedovsetin.cz

Inovace informačního a komunikačního servisu byla podpořena z Programu Švýcarsko-české spolupráce.

Supported by a grant from Switzerland through the Swiss Contribution to the enlarged European Union.